

הקדמה לסוגיא דשליחות יד

דיני גזלן:

- א. גזלן שהגביה חבית של יין על מנת לגזולה, הרי היא נכנסה מיד לרשותו ונעשה גזלן על כולה אף שלא נטל ממנה עדיין כלום, ונתחייב מעתה לשלם אפילו אם יקרה לה אונס, דמשעת הקנין נעשה גזלן, וזה נקרא "קנין גזילה".
- ב. אבל אם הגביה על מנת לגזול ממנה רק רביעית, בין שנטל ממנה הרביעית בין שעדיין לא נטלה, לא נעשה גזלן אלא על הרביעית שנתכוין לגזול, ולכן אם יקרה אונס לחבית אינו חייב אלא על הרביעית שנעשה עליה גזלן.

דיני שומר שגזל:

- א. שומר שהגביה חבית שהופקדה אצלו על מנת לגזול את כולה, חייב עליה ככל גזלן.
- ב. אמנם בשומר יש דין נוסף, ששומר השולח יד בפקדון חייב, דהיינו שאפילו אם נטל ממנה רק רביעית נעשה גזלן על כולה.

דיני שליחות יד:

- א. חידוש זה שחידשה התורה בשומר, שהשולח יד במקצת הפקדון חייב על כולו אינו אלא על כשעשה בו קנין, אבל אם נטל ממנו קצת ולא עשה בו מעשה קנין בכולו, אינו חייב אלא על מה שלקח. (כדלהלן במשנה דף מ"ג ע"ב "הטה את החבית ונטל הימנה רביעית ונשברה אינו משלם אלא על רביעית")
- ב. ואם עשה קנין בחבית על מנת ליטול הימנה רביעית אבל עדיין לא נטל, נחלקו בזה אמוראים, יש שסוברים שאפילו באופן זה נחשב שולח יד ונתחייב באונסים על כולה, שלשיטתם שליחות יד אינה צריכה חסרון, דהיינו שכדי שיתחייב משום שליחות יד אין צריך שיחסר מהפקדון בפועל, ודי שיגביה על מנת לחסר. ויש סוברים שאינו חייב על כולה משום שליחות יד כל זמן שלא נטל ממנה בפועל, שלשיטתם שליחות יד צריכה חסרון, ואינו חייב אלא על המקצת שרצה ליטול.

דיני שואל שלא מדעת:

- שומר שהשתמש בפקדון שלא ברשות באופן שאינו מחסר את הפקדון כלל, כגון שהשתמש בחבית להביא עליה גוזלות, אין זה שליחות יד אלא שואל שלא מדעת, ונחלקו אמוראים אם דינו כשואל או כגזלן.

שאלות סיכום:

א. גזלן שהגביה חבית ואח"כ נשברה באונס:

באיזה מקרה חייב לשלם את כולה _____ ובאיזה מקרה אינו חייב אלא על רביעית _____

ב. באר מהי שליחות יד _____

שומר ששלח יד בפקדון ולא עשה בו קנין, האם הוא חייב על הכל או רק על מה שחיסר _____

ועל מה הוא חייב אם עשה קנין על דעת לשלוח יד אבל עדיין לא שלח יד _____

ג. איזה דין יש לשואל שלא מדעת _____